

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do srede popoldne.

Štev. 45.

V Mariboru, dne 5. novembra 1903.

Tečaj XXXVII.

Kmetijska in meščanska šola v Ljutomeru.

Maribor, dne 3. nov. 1903.

Nikjer na Avstrijskem ne hrepeni kmetško ljudstvo tako glasno in nestrpno po daljni izobrazbi kakor naše slovensko kmetško ljudstvo na Štajerskem. Ne mine mesec, da bi nam iz tega ali onega okraja, iz tega ali onega zborovanja ne došel glas, da zahteva ondotno prebivalstvo zavodov za nadaljno svojo izobrazbo. Brežiški okraj kliče po pleštarski šoli in poslanec Žičkar v javnih zastopih z vstrajnostjo zastopa zahteve svojih volilcev. Poslanec Vošnjak je v deželnem zboru že drugokrat stavil predlog, naj se osnuje v šoštanjskem ali celjskem okraju kmetijska šola. Kmetijska zadruga na Cvenu pri Ljutomeru je poslala lani prošnjo na deželni zbor zaradi ustanovitve kmetijske zimske šole in letos je poslanec Kočevar v deželnozborni seji dne 30. okt. nujno zahteval, da se deželni odbor takoj izreče o usodi one prošnje. Dosedanje štajerske šole za kmetijsko strokovno izobrazbo, namreč kmetijska šola v Grottenhofu in vinarska ter sadjarska šola v Mariboru sicer ne ustrezata potrebam Slovencev, ker morajo slovenski mladeniči zaradi tujega jim učnega jezika ti šoli za leto delj obiskovati kakor nemški mladeniči. A v kljub temu so Slovenci — v sili je nazadnje tudi najslabša pomoč dobra — pošiljali prav pridno svoje mladeniče na ti šoli. Po podatkih ob priliki zadnjega ljudskega štetja je kmetijsko šolo v Grottenhofu obis-

kovalo 31 Nemcev in 20 Slovencev, vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru pa 7 Nemcev in 28 Slovencev. Pripomniti pa moramo, da se v Grottenhofu in v Mariboru sprejemajo vsi nemški mladeniči, ki se prijavijo, dočim je navadno polovici slovenskih prosilcev odbita prošnja za vsprejem. To vemo od oseb, ki poznajo razmere na obeh šolah. Mnogo štajerskih slovenskih kmetov pošilja svoje sinove tudi v kmetijsko šolo v Grmu na Kranjskem, kjer je poučni jezik slovenski in kjer predelajo naši fantje vsled tega isto tvarino, zaradi katere se morajo muditi v Mariboru in Grottenhofu po 3 leta, v dveh letih. Slovenska kmetijska šola na Sp. Štajerskem je torej nujna potreba za spodštajer. kmete, da se zadovolji njihovi želji po nadaljni strokovni izobrazbi!

V nedeljo je v Ljutomeru javni ljudski shod, na katerem se bo tudi govorilo o potrebi kmetijske šole v Ljutomeru, oziroma v ljutomerskem okraju. Samoumevno je, da se rojaki ljutomerskega okraja ravno za ta predmet naznanjenega zborovanja najbolje zanimamo. Tako tudi podpisani rojak! Ker se pa mnogi ne moremo udeležiti ljutomerskega shoda, poslužujemo se časnikarske poti, da nas slišijo naši rojaki.

Ne vem, kdo bo poročal o potrebi kmetijske šole za ljutomerski okraj, in tudi ne, kaj bo poročal, vendar ako smemo soditi po dosedanjih dogodkih, bo se zagovarjala in utemeljevala prošnja cvenske zadruge, da se ustanovi na Cvenu zimska kmetijska šola. Ondotna zadruga ima za tako šolo potrebne prostore in ugodno posestvo. Toda čeprav so

že pripravljena tla, je težko verjeti, da bo deželnozborna nemška večina privolila v ustanovitev slovenske kmetijske šole, razven če se izneveri svojemu dosedanjemu nestrpnemu stališču napram Slovincem. Sicer pa bo deželni poslanec g. Kočevar gotovo prišel o mišljenju nemške večine dobro poučen na shod. Če so nemške stranke naklonjene ustanovitvi, potem bo shod dal prošnji cvenske zadruge le večjo veljavo in moč, ako se v istem smislu izreče. Kar se nam ponuja, tega ne smemo odkloniti.

Če pa deželni zbor ne misli privoliti v ustanovitev kmetijske zimske šole na Cvenu, pa se naj pozovejo okrajni zastopi Ljutomer, Ormož in Gornja Radgona, da se ojunaciijo in ustanovijo popolno nižjo kmetijsko šolo na Cvenu z enakim učnim načrtom, kakor jih imata mariborska in grottenhofska šola. Če se že enkrat na lastne stroške kaj ustanovi, se naj ustanovi nekaj dovršenega, kar bo koristilo v s e m u k m e t s k e m u s t a n u na Spodnještajerskem. Da bi dežela v doglednem času ustanovila popolno slovensko kmetijsko šolo v ljutomerskem okraju, na to pač ni misliti, ker zahtevamo Slovenci sedaj po svojih deželnih poslancih tako šolo v šoštanjskem ali celjskem okraju. In pri tej zahtevi pač moramo vstrajati, dokler se nam ne uresniči — na kar pa naj ljutomerski — ormoški okraj ne čaka, ker se dežela izvestno ne bo prenaglila.

Glavna stvar pri ustanovitvi lastne kmetijske šole je pač gmotna stran. Na mariborski vinarski-sadjarski šoli stane učenec na leto po izkazih našega deželnega odbora okroglih

Listek.

Prisega v večnost.

(Resnična pripovedka; prevel Ivan Vuk.)

(Dalje.)

»Dovolite«, odvrnem mu smehljaje, »da vam rečem z besedami mojega očeta, ki je vsakokrat ob koncu take pravljice ali pripovedke rekel: „Moj otrok, mnogo reči je na svetu, česar si mi ne moremo raztolmačiti; pri Bogu je vse mogoče — kdo pozna njegove načrte? Glejte, jaz sem, namesto da bi si trl glavo o pošastih in duhovih ter študiriral njih bivališče, rajši mislil kaj drugega, se veselil in se držal kupice in veselil. Držimo se besed pesnika, ki pravi:

„Visoko nad nebesnim svodom se blišči, človek! — veruj — upaj — ljubi!“

Vendar, kaj vas, vi neveren materialist, brigajo bivališča duhov, ko pa tako ne verujete na večnost?»

»In ravno to je krivo«, vsklikne Evald naglo, »da če je življenje po smrti, nam manjka prepričanja in dokazov! Prepričanje in dokaz pa moram imeti. Manjka še samo par dni, in če do tedaj ne bo nobenih dokazov, imenujem vse laž, prevaro, neumnost.

In kdo bo še verjel, ne da bi imel dokaze je bedak!»

Akoravno še tokrat nisem prav razumel, kaj pomenijo te besede, sem vskliknil nevoljno: »To so same blodnje — ne zamerite!«

»Pogrešajo naju že in kličejo«, reče mirno Evald. In v resnici so naju že klicali; kmalu sva jih došla. Evald je bil nakrat kakor spremenjen. Bil je zopet prejšnji veseli Evald.

Kmalu sem pozabil v veseli družbi, ki se je zabavala pozno v noč, na neljub vtis prejšnjega filozofičnega pogovora.

Nekaj dni po tem lovu je preteklo, ko sva se z Evaldom le mimogrede videla. Zdelo se mi je, kakor bi se me izogibal.

Ker sem še hotel pred povratkom na vseučilišče obiskati tudi svojo domovino, sem sklenil, da v dveh dneh odpotujem. Imel sem že pripravljeno vse — bilo je ravno 3. vinotoka — kar vstopi Evald v mojo sobo ter me prijateljsko prosi, naj še nekaj dni ostanem. Rekel mi je, da je v mestu M. velika slavnost, kamor bo prišlo tudi veliko ljudstva iz raznih krajev.

»Zakaj bi se še jaz ne vdeležil te slavnosti«, sem si mislil in privolil sem. In kake pol ure sem že sedel v kočiji zraven Evalda, ki je brez vsakega spremstva sam kočijazil.

Z iskrima konjičema sva letela mimo »šepetajoče smreke«, ne da bi se ozrla na

njo; bila sva zatopljena v druge pogovore. Po potu sva srečavala več znancev, ki so se odpravljali na slavnost v mesto.

Ni tukaj moja stvar, da bi popisoval slavnost, mislim, da je vsakdo že videl nekaj sličnega. Tu so vihrale vsakovrstne zastave, venci in šopki so krasili podboje, veže in vrata — cela vrsta okinčanih rdečeličnih natakarič in gibčnih natakarijev je ponujala jedila in pijače. Izložna okna trgovcev so bila krasno okinčana, kakor na kakem sejmu. Tu se je ogledovalo, kupovalo, tam je bila menažerija in druge reči. V veliki dvorani je pasvirala godba in na vrtu je donelo petje. Vse v najlepšem redu, kakor se spodobi za veliko slavnost.

Bil je dan obče veselosti in zabave in jaz sem se je vdeležil z vsem mladeniškim ognjem. Pri tej množici ljudstva sem kmalu zgubil Evalda.

Nastal je večer. Ljudstvo se je odpravilo v sobe, akoravno še ni bilo preveč hladno. Postal sem utrujen in rad bi bil šel domov; začel sem se ozirati po Evaldu. Preiskal sem vse kote in kraje — zastoj.

Nazadnje ga dobim v neki samotni sobici sedečega in v živahnem pogovoru z nekim gospodom, katerega sem takoj spoznal. Bil je moj star znanec in posestnik neke tovarne. Imenujmo ga Lekold.

1500 K, na grottenhcfski šoli pa okroglih 2000 K. To so pač ogromne svote! Toda toliko stane učenec vobče, deželo pa stane učenec v istini le okoli 700 K, ker se nekaj stroškov pokrije s štipendijami, ustanovljenimi od oseb, občin in zastopov, ter z dohodki šolskih zemljišč. Vseh izdatkov je na leto približno na obeh šolah po 70 000 K.

Pri takih velikanskih stroških je misliti pač le v tem slučaju na uresničenje kmetijske šole, ako bi šola dobivala redno vsako leto veliko podporo. In ravno taka podpora bi se dala dobiti od države! Vsaj tako naši državni poslanci javno in zasebno zatrjujejo. Ko so pred dvema letoma povprašali pri poljedelskem ministru zaradi ustanovitve državne kmetijske šole, se jim je odgovorilo, da se to iz načelnih ozirov ne more zgoditi — ker še država dosedaj ni nobene nižje kmetijske šole ustanovila — pač pa bi se mogla dobiti podpora. Majhno podporo bi morda dovoljeval naš deželni zbor. Drugi glavni stalni dohodki pa bi se morali osigurati po okrajnih zastopih Ljutomer, Ormož in morda Gor. Radgona. To bi se moglo zgoditi le, če se povišajo okrajne doklade, kar bi ne bilo tako občutljivo. Sedaj plačujejo okraj Ljutomer 36%, Ormož 34% in Gor. Radgona 27% okrajnih doklad, kar v primeru z drugimi okraji niso visoke doklade. Brezdvomno bi šoli pomagali še drugi okrajni zastopi, ki so v slovenskih rokah, in slovena. posojilnice z ustanovitvijo štipendij. Slovenske posojilnice v prizadetih okrajih pa bi se morale zavezati, da bodo dajale rednih podpor. Saj se je njih imetje nabralo večinoma iz kmetijskih denarjev, in kmetu v prid se naj tudi v prvi vrsti uporablja. Po zadnjih nam pristopnih statističnih podatkih je znašal rezervni zaklad posojil. v Ljutomeru 83 261 K, v Gornji Radgoni 21.703 K, v Ormožu (dr. Geršak) 67.099 K, v Ormožu (dr. Omulec) 2.991 K.

Ker je vendar mogoče, da bi okrajni zastop gornjeradgonski tudi v tem vprašanju nasprotoval splošni želji slovenskih kmetov, stopilo bi se lahko tudi v dogovor zaradi ustanovitve kmetijske šole z narodnim okr. zastopom šentlenartskim. Seveda bi potem kazalo ustanoviti nameravano šolo pri Št. Juriju ob Šavnici, ker je bolj naravno središče okrajev Ljutomer, Ormož in Št. Lenart. Toda takih krajevnih vprašanj ne smemo preveč naglašati, glavni smoter mora biti stvar sama, ustanovitev kmetijske šole.

Na shodu v Ljutomeru se bo govorilo tudi o ustanovitvi meščanske šole za Ljutomer. Lapajnetova »Slovenska zadruga« je dne 1. avg. 1903 vedela poročati, da ima

Ljutomerska posojilnica že čez 5000 K določenih za ustanovitev meščanske šole v Ljutomeru. Gospod Lapajne je v istem listu v fantastičnih orisih naslikal možnost, da se ustanovi meščanska šola. Noben zaveden Slovenec ne more biti načeloma proti ustanovitvi meščanskih šol. A edino pravo kmetijsko stališče je, ako se naj z denarjem posojilnic in okrajnih zastopov ustanovljajo šole, torej pretežno s kmetijskim denarjem, naj se ustanovljajo šole, ki so v prvi vrsti njegovemu stanu v hasek. Slovenci trga Ljutomer in mesta Ormož naj skrbijo, da prideta te dve doslej nemčurski gujezdi kmalu v njihove slovenske roke, potem se lahko s kmetom zopet govori o ustanovitvi meščanskih šol. Takrat bo kmet gotovo tudi rad pomagal, a glavne stroške naj nosita trg in mesto, kajti temu prebivalstvu so v prvi vrsti namenjene meščanske šole in še le v drugi vrsti kmetu. Podatki o štajerskih nemških meščanskih šolah dokazujejo, da je odlična večina učencev na teh šolah iz mest oziroma trgov. Nihče pa ne more oporekati, da bi ne bila v Ljutomeru in Ormožu potreba slovenskih meščanskih šol, in ljudstvo ima narodno dolžnost zahtevati po shodih njih ustanovitev od dežele, ker je ta nemškimi sodeželanom dovolila enakih šol že celo vrsto: šest popolnoma deželnih, druge so do dežele v istem razmerju kakor ljudske šole. Toda kmetijsko ljudstvo si jih naj ne zida na svoje stroške, dokler si ne bo prej poskrbelo dovolj za svojo lastno stanovsko izobrazbo!

Izvestno brez izjeme želimo vsi rojaki iz ljutomerskega okraja, da se vrlenu, po naobrazbi koprnečemu kmetijskemu ljudstvu posreči dobiti kmetijsko šolo, a da se tudi tržkemu slovenskemu prebivalstvu uresniči nja želje.

A. Korošec.

Deželni zbor štajerski.

Gradec, 3. novem.

Obstrukcija.

Naši bralci že znajo iz poročil v državnem zboru, kaj pomeni beseda obstrukcija. Če manjšina v deželnem ali državnem zboru meni, da se njej godi krivica vsled postopanja večine, skuša zabraniti nadaljno posvetovanje s tem, da zahteva glasovanje po imenih ali da tirja, da se morajo vse vloge prebrati dobesedno itd. Nemška manjšina v državnem zboru je tudi s silo zabranila vsako razpravo.

Najvažnejša stvar v zdajšnjem zasedanju dežel. zbora štajerskega je sprememba volil-

nega reda za deželni zbor. O tem je »Slov. Gospodar« že poročal večkrat, kaj zahtevajo kmetijski poslanci našega dežel. zbora. Poslanci vseh strank: Slovenci, konservativci in bauernbündlarji zahtevajo v prvi vrsti pomnožitev poslancev iz kmetijske skupine. Devet tisoč kmetijskih ljudi ima zdaj 23 poslancev, 300 000 meščanov pa 27 poslancev. Zahtevale so vse tri kmetijske stranke začetkoma pomnožitev kmetijskih poslancev vsaj za pet. Tako bi bilo kmetijskih poslancev potem 28. Ker je pa nemška večina izrekla, da tega nikdar ne dovoli, je kmetijska manjšina zahtevala vsaj štiri nove sedeže v dežel. zbornici za kmetijsko ljudstvo. Nemška večina je sicer temu pritrčila, a ob enem zahtevala pomnožitev mestnih poslancev tudi za štiri može. Potemtakem bi pa ostala dozdašnja krivica tudi v spremenjenem volilnem redu. Manjšina je torej sklenila obstrukcijo v seji deželnega zbora dne 3. novemb. Ko je bauernbündlar Brandl zahteval, naj se neki predlog izroči občinskemu odseku, je zahteval vodja bauernbündlarjev Rokitansky, da se naj o tem predlogu glasuje za ali proti predlogu. Ko se je ta stvar rešila, je poročal poslanec Reitter o neki zadevi. Zdaj se vzdigne konservativec Kren ter predlaga on glasovanje po imenih. Ko se skonča to glasovanje, je pri prihodnji točki dnevnega reda slovenski poslanec Ivan Vošnjak zahteval petkratno glasovanje. Večina dežel. zbora je videla, da tako ne gre dalje ter vplivala na dežel. glavarja, naj sejo pretrga za pol ure. To se je po petkratnem glasovanju zgodilo. Med tem so se razne stranke posvetovale, kako jim je postopati dalje. Dogovorilo se je, da se danes popusti obstrukcija; deželni zbor pa naj še dovrši obravnavo ene točke dnevnega reda. To se je zgodilo in prihodnja seja dežel. zbora se je napovedala za prihodnji četrtek 5. novembra. Precej po dnevni seji dežel. zbora so imeli vsi poslanci vseh treh kmetijskih strank skupno posvetovanje, da sestavijo svoje zahteve radi spremembe volil. reda. Soglasno se je sklenilo, da ne odjenjajo ne za pičico od svojih itak skromnih zahtev, namreč: število kmetijskih poslancev se pomnoži za štiri. Od teh dobijo kmetije na Zgor. Štajerju 1, kmetije na Sred. Štajerju 3 in na Spod. Štajerju 1 poslanca več. Število mestnih poslancev se pomnoži v Gradcu za tri, nikdar pa ne v Mariboru za 1, kakor nemška večina zahteva. Skupina kmetijskih poslancev voli dva dežel. odbornika; nikdar pa ne pripusti, da bi nemška večina še enega poslanca volila v deželni odbor. Število poslancev v novi splošni skupini za kmete mora biti 4 — a za mesta in trge 3. To so poglavitne zahteve kmetijskih poslancev.

Ukor dežel. odborniku Feyrerju.

Deželni odbornik je v današnji seji v zasebnem govoru očital baronu Rokitanskemu njegovo postopanje, da se veže s klerikalci in Slovenci zoper nemško ljudstvo. Pristavil je še besede: Pfai Teufel! Ob koncu seje je Rokitansky ta dogodek razložil ter zahteval od dežel. glavarja, grofa Attemsja, naj da ukor dežel. odborniku Feyrerju. V imenu sloven. poslancev je isto zahteval dr. Jurtela in v imenu nemških konservativcev Hagenhofer. Deželni odbornik Feyrer se je nekaj izgovarjal, da ni hotel žaliti slovenskih poslancev ali pa nemških katoličanov. Deželni glavar ga je poklical k redu radi tega neparlamentarnega obnašanja.

Poprava strug Sevnice, Močnika, Gabernice, Sromlice, Sotle in Save. O tej zadevi je govoril v seji dne 30. okt. poslanec Žičkar. Govor se bo objavil pozneje. Deželni zbor je sklenil na predlog poročevalca v deželnem kulturnem odseku, dr. Jurtela, da se naroči dežel. odboru, naj v prihodnjem zasedanju dež. zbora radi prvih štirih potokov potrebno predlaga. V seji dne 31. okt. je isti poslanec vtemeljil ustanovitev meščanske šole v Sevnici. Predlog se je izročil učnemu odseku. Dne 3. novembra je vložil poslanec dr. Hrašovec predlog za ustanovitev meščanske šole s sloven. učnim jezikom v Žalcu.

Pred njima je stala steklenica vina in dva polna kozarca. Smehljaje sem ju nagovoril: »Tako sama najdem gospoda pri steklenici vina?«

Toda komaj sem izrekel to, stopil sem korak nazaj. »Prosim, oprostita, ker sem vsju motil!« Hotel sem oditi, kar se vzdigne Lekold in me pozdravi.

»Ne motite naju ne! Pijte pri nama kupico vina!« — Obotavlja se sem se vsedel.

»Ne, ne«, vsklikne nakrat Evald bled kot stena. »Vi naju ne motite! Nasprotno — povejte nama, ali se mora slovesno dana prisega spolniti?«

»Seveda«, odvrnil sem smehljaje. »Zato je dana, da se spolni!«

»Ali se lahko taka prisega odveže?«

»Pač; če bi na primer kdo prostovoljno odstopil, ga odvezal od storjene obljube ali prisegel in če bi bila nemogoča spolnitev te prisega.«

»In če bi dana prisega ne bila odvezana?« vpraša Evald temno in strmi pred se.

»No, kakor sem že poprej rekel, se mora spolniti, ako je le mogoče.«

»Saj slišiš vendar, ljubi Evald«, reče Lekold, »če je le mogoče.«

»Ali krcg tega se suče vse. Jaz moram — jaz hočem imeti dokaz! On mora držati svojo prisego — ali ga pa ni več — in je

sploh nič«, vsklikne Evald. »Pa oprostite«, de nato, »ali je prisega telesna ali duševna?«

»Oboje«, mu odvrnem; »duševna zato, ker telo brez duha ne more storiti ničesar, nima moči, ne volje; in ker prisega pokliče najvišje, najčistejše in najsvetejše bitje, Boga za pričo. Telesna pa, ker jo telo izgovori in pri krivi prisegi zapade telo človeškemu sodišču.«

»Ako je prisega duševna, potem mora njena vez tudi po smrti veljati.«

»Ljubi Evald, po smrti nehajo vse osebne vezi«, mu urno odvrnem.

»Tako?« reče Evald zaničljivo se smejoč, »tako mečete vi svojo vero in svoje trditve na en kup. Vendar oprostite! Morebiti me niste prav razumeli«, nadaljuje bolj mirno. »Tukaj se gre za prisego, ki se ne da zvršiti v tem življenju, ampak se le po smrti začne. Spomnite se najinega pogovora pred nekoliko dnevi. Vi verujete na večnost, na daljnje življenje duše po smrti. Rekli ste, da še duša potem vedno zanaprej čuti, misli in ravna. In če me veže slovesna prisega, katero imam spolniti po smrti, ali jo je moja duša, če se sploh nahaja, dolžna spolniti? In Bog, če je kje, kateri se je poklical na pričo, mora dušo sam prisiliti, da spolni dano prisego, tudi če bi se obotavljala! Odgovorite mi!«

(Dalje prihodnjiti.)

Regulacija Pesnice.

Govor dežel. poslanca Ivana Kočevar v deželnem zboru dne 9. okt. 1903.

Visoki deželni zbor! Moj predlog glede nadaljevanja vže začete Pesniške struge stoji na petici, ki jo je na visoki deželni zbor doposlal okrajni zastop Ormoški, katero sem jaz vložil. V tej prošnji in v besedah mojega predgovornika je dovolj dokazano, kako potrebno je nadaljevanje uravnave Pesnice. Usojam si še samo na nekaj visoki deželni zbor opozoriti; ta tretji del pesniške uravnave leži tik izliva Pesnice v Dravo; deveti oddelek tega stavbenega dela je že uravnani in po tem oddelku stopi Drava v Pesniško strugo ter zapreči izliv pesniške vode, tako, da nastane povodenj in to tem ložje, ker je Pesniška struga v zgornjem delu v mariborskem okraju že precej dolg kos uravnana in pritečejo po isti uravnani strugi umazana voda, ilovica in kamenje z veliko hitrostjo do Pesničke ravnine pred Velikonedeljo, da je škoda po povodnji vselej velika. Zategadelj prosim visoki deželni zbor, naj blagovoli izročiti moj predlog za hitrejšo nadaljevanje uravnave Pesničke struge kulturnemu odseku.

Predlog poslanca Kočevarja in tovarišev dne 30. okt. 1903:

Pred nekaj leti je še tvorila Drava v okraju Ormož deželno mejo med Štajerskem in Hrvaškem. Tekom nekaj let, posebno pa od tega časa, odkar se je vsled uravnave Drave na hrvaški strani struga pod dravskim mostu zožila, ker spremeni reka takoj pod dravskim mostom svojo smer in ker je na tem mestu posebno deroča, vsled tega je voda na celem obrežju od Ormoža do Središča spodjedla naobrežna polja v občinah mesto Ormož, Pušenci, Frankovec, Loperčič, Obrež in Grabe ter si naredila strugo po štajerski zemlji. Najboljša polja in travniki so postali v imenovanih občinah žrtev deroče reke in imajo posestniki na nasprotnem obrežju samo pesek in kamenje kot njihovo last. Bati se je torej, da bode Drava v kratkem še ostala rodovitna polja ugonobila. Podpisani torej predlagaj: Visoki deželni zbor naj sklene: Deželni odbor se pozivlja, da predlaga pri c. kr. vladi, katera je uravnava Drave in dozdatne obrežne utrditve izvršila, da se delo takoj nadaljuje na ta način, da se ohranijo v občinah mesto Ormož, Pušenci, Frankovec, Loperčič in Grabe stanujoči posestniki pred nadaljno poškodbo na njihovih zemljiščih.

Interpelacija dežel. poslanca Kočevarja in tovarišev v deželnem zboru dne 30. okt. 1903 na deželni zbor štajerski:

Minolo leto je predložil deželni poslanec baron Störk visokemu dežel. zboru prošnjo kmetijske zadruge na Cvenu pri Ljutomeru za ustanovo kmetijske zimske šole. Visoki deželni zbor je sklenil lansko leto v 29. seji to prošnjo oddati dežel. odboru z naročilom, da isti zadevo preišče ter poroča v prihodnjem zasedanju dežel. zbora. O tem se še dosedaj ni poročalo. Ker je pa ustanova zgoraj imenovane zimske šole neobhodno potrebna, vprašajo podpisani: 1. Ali je deželni odbor v zadevi ustanovitve kmetijske zimske šole na Cvenu pri Ljutomeru potrebno preiskal in obravnaval? 2. Če se je to izvršilo, ali je deželni odbor v stanu o svojem preiskovanju in o stavljenem vprašanju takoj poročati?

Politični ogled.

Zopet vdarec Slovincem v obraz.

Kakor poročajo slovenski listi, prestavil je grof Gleispach zopet slovenskega avskultanta, kateri bi bil v kratkem imenovan adjunktom, iz Štajerskega na Kranjsko in sicer g. Davorina Zwitter iz Celja v Novomestu. To pa že presega vse meje! Čeravno so proti takemu počenjanju ugovarjali že vsi slovenski listi, vse slovensko ljudstvo v političnih društvi in shodih, stori to grof Gleispach zopet, ne meneč se za voljo in zahteve naroda. Kajti kakor nalašč, posmehujoč se slovenskemu narodu, je prestavil slovenskega avskultanta iz Štajerskega na Kranjsko. Češ, vidiš, slovensko ljudstvo, kako tebe preziram in zaničujem, da nalašč to storim, kar tebi ni po volji. Ljudstvo bode sicer zopet naprej ugovarjalo pri različnih prilikah, a Gleispach bode i naprej delal kar bode hotel, ker bodo tudi naši poslanci delali, kar bodo hoteli. Ljudski poslanci morajo vendar poslušati glas ljudstva!

Dopisi.

Iz Slovenskih goric. (Narodne razmere.) Povpraševal bi popotnik, kateri bi hodil čez Slovenske gorice: Ali niso tukaj Slovenske gorice? Odgovor bi dobil, da so sicer slovenske, a žalbog zunanje lice tega biserja slovenskega Štajerja je sumljivo. Zakaj? Na vsaki hiši, katera nosi to ali to številko, je zapisana v nemščini tudi občina. Sramotimo s tem sami sebe tako zelo, da pač ni čudno, da nas narodni nasprotniki imenujejo narod s hlapčevsko omiko. Zares, to je hlapčevska služba, s katero hote ali nehote služimo nemškutarjem. Ti zavedno slovensko ljudstvo! ali se ne čutiš užaljeno in ponižano, ker se šopirijo po tvoji zemlji, podedovani od hrabrih slovenskih očetov, nerazumljivi nemški napisi, ki se rogajo tvojemu narodnemu čutu. Vi občinski predstojniki, odprite vendar enkrat svoje oči! Vi občinski odborniki, predlagajte v občinskih sejah, da se odstrani ta črna madež iz površja milih Slovenskih goric. Ne klečeplazimo pred nemškutarji! Pokazati je treba dejansko, da smo zavedni, da ne maramo onih, kateri nas tlačijo, ter stopimo kakor eden mož v narodni boj za obstanek. Videli bode, kako se nas bojijo tisti, kateri nas hočejo uničiti v narodnem oziru. Vprašajmo moža katerekoli narodnosti, kaj je. S ponosom nam odgovori, da je sin tega ali onega naroda, le mi Slovenci naj bi se sramovali svoje narodnosti ter se kazali svetu v tej umazani krinki janičarja ali Judeža. Ali nam mar ni Bog dal našega jezika kakor drugim narodom? Čemu se sramovati? Zatorej, predragi prebivalci Slovenskih goric! storite korake k temu, da bodo zares »Slovenske gorice«! — Proč z nemškimi napisi!

Iz Ribnice na Pohorju. (Nova občinska hiša.) Pohorski Ribničani so si postavili lepo enonadstropno občinsko hišo, v kateri bode imela občina svojo pisarno, stanovanje za orožnike, zdravnika, za katerega se je že služba razpisala, — občinskega slugo in druge. Te hiše je bilo silno potreba, ker se je od pisarne morala plačevati najemnina ter se občinski akti niso mogli tako lepo shranjevati. Postavila se je na »beneficijatom« zemljišču, katero se je z dovoljenjem preč. kn.-škofijstva in visoke c. kr. namestnije odkupilo.

Dne 22. okt. se je vršilo slovesno blagoslovljenje hiše blagohotno po č. g. dekanu Hrasteljnu.

Iz Staregatrga pri Slovenjgradu. (Tombola v prid šolske kuhinje.) Prav veselega srca moremo poročati, kako so letos obilo darovali kmetje za šolsko kuhinjo okoliške šole v Slovenjgradu. Zatorej je naša dolžnost, da se v imenu uboge šolske mladine prav iskreno zahvalimo vsem blagim g. darovateljem za poslano darove. Tisočera hvala! Pa to še ni dovolj! Saj otrok, ki pride po dve do tri ure daleč v šolo, ne potrebuje samo hrane, ampak tudi obleke. Saj se vedno sliši večkrat proseč glas: dajte nam obleke, dajte nam obuvalo, da bodemo mogli v šolo, posebno pa zdaj, ko se prične šolsko leto in se bliža zima. V to svrhu bode krajni šolski svet dne 15. novembra priredil tombolo v prostorih »Narodnega doma« v Slovenjgradu v prid šolske mladine. Prav uljudno se vabijo vsi od blizu in daleč k prav obilni udeležbi. Prosijo se tudi vsi, ki imajo količkaj čuteče srce za ubogo mladino, da bi blagovolili poslati prav obilo daril za tombolo krajnemu šolskemu svetu. V imenu mladine se zanaprej zahvaljujemo vsem, ki bodo količkaj pripomogli k dobremu uspehu te dobrodelne tombole. Zatorej dne 15. novembra v Slovenjgradec na tombolo.

Od Mislinje. (Opazovanje popotnika.) Med tiste srečne ljudi se štejem, ki imajo počitnice. Za me so bile letošnje počitnice posebno vesele, ker sem imel priliko nekoliko potovati. Z vlakom sem se peljal iz

Spod. Dravograda v Velenje. Pri oknu sem sedel ter opazoval krasno in rodovito dolino, po kateri šumi deroča Mislinja. Pri pogledu na zeleno Pohorje sem se pa zazibal v prijetno misel, da prebiva na teh mogočnih gorah Slovenec. »Slovenski svet, ti si krasan«, bi bil skoro zapel. A vlak je postal, sprevodnik pa je zaklical: Missling. Opazil sem, da imajo postaje ob tej železnici sicer dvojezične napise, a vendar se sliši povsod samo blažena nemščina. Sprevednik bi bil morebiti kaznovan, če bi se predrznil izustiti slovensko ime. Kdo ve?! Ozrem se skozi okno, da se poslovim od lepe doline in gorskih velikanov. In tu — presenetilo me je. Okoli 50 izstisov »Štajerca« se je valilo tja proti pošti v Št. Lenartu. Žalostno, a resnično! Obrnil sem se tja do svojih sopotnikov, ki so mi blagovoljno razložili, da je (v Št. Lenartu) v Mislinji pošta za več župnij. Zvedel sem torej, da ostane največ »Štajercev« v Št. Iju. Neki Hofer jih ima baje 18. Približno deset jih roma potem v Dolič, Št. Vid nad Valdekom se lahko ponaša samo z nekaterimi, zelo mnogo jih pa gre v Brde in Golavabuko, menda zato, ker v bralnem društvu v Št. Martinu »Štajerca« ne trpijo. Pri vsem tem je pa najbolj žalostno, da imajo celo tega nepotrebne gosta v boljnih hišah. Marsikje bi lahko človek vzdihnil: Kdo bi si bil mislil! — Slovenski kmet! Ali še vedno nisi prišel do prepričanja, da je »Štajerc« sovražnik tvojega naroda? Le opazuj ga! Slovenske duhovnike in posebno slovenske odvetnike (dohtarje pravi »Štajerc«), ki se potegujejo za pravice našega naroda, napada na ostuden način. Zakaj ne zbada in blati nemških odvetnikov? Z največjim veseljem udriha po naših zadrugah, priporoča pa samo nemške trgovce. In, ali se morebiti hočeš učiti iz »Štajerca« lepe in fine slovensčine? Urednik »Štajerca« se sicer sam ponaša, da je obiskoval visoke šole, a gotovo je naredil veliko sramoto g. profesorju, ki mu je dal na gimnaziji v Celju iz slovensčine prvi red s stavkom, ki ga je zapisal sam in ki se glasi: »... sem posvetil vso moje znanje »Štajercu.« V 3. razredu ljudske šole vedo vsi učenci, kako bi se ta stavek glasil pravilno. Ptujski žganjepivci govore lepše. — Slovenski kmetje! Vaši očetje so peli nekaj:

Po hribih se tudi Slovenec baha,
Ker toliko deželo pred seboj ima.

O, kakšno sramoto jim delate s tem, da drago plačujete svojega izdajalca »Štajerca«! Proč torej z njim! 2 K lahko obrnete v kak boljši namen. Pri družbi sv. Mohorja dobite za 2 K čisto kaj drugega. Vsa imena naročnikov »Štajerca«, ki dobivajo tega korundiča v Mislinji, mi sicer niso znana; če bi jih pa iskal v koledarju družbe sv. Mohorja, bi marsikaterega iskal zastonj. Nekoliko več odločnosti je torej treba. Pokažite jo s tem, da zahajate k narodnim trgovcem in gostilničarjem, ki imajo naročene poštene slovenske časopise. To vam bodi v ponos! O da bi ne bil glas pjiočega v puščavi opomin, ki ga vam s tem daje vas in svojo slovensko domovino ljubeči popotnik.

Dobrna pri Celju. (Naš občinski odbor.) Minilo je leto in dan, kar je »Slov. Gospodar« opozoril slavni občinski odbor dobrnski na tablo z nemškim napisom, ki je visela na občinski hiši ter kazila hišo in celo Dobrno. Tabla z napisom je izginila in občina je oprana nemškutarkega madeža. Pa samo občina, ne pa občinski odbor dobrnski, ali prav za prav nekateri udje slavnega odbora. Slišijo se namreč v narodnem oziru o dotičnih gospodih odbornikih take reči, da si bodo drugi odborniki prihodnjč premislili, predno bodo sedli z dotičniki skupaj k eni mizi, da se posvetujejo o blagru slovenske dobrnske občine. Celi stvari bi ne pripisovali tolike važnosti, a pomenljivo je, da je ravno tisti gospod, ki se je štulil vedno za najbolj narodnega Dobrnčana, da je sedaj pokazal drugo barvo, ki je kaj močno podobna barvi spodnještajerskih nemčurjev.

Kratko rečeno, gospoda K. več ne poznamo. Ali ga je visoka služba, katero opravlja pri občini, in katera nese 40 svetlih srebrnih kronic, tako prevzela ali kaj drugega, ne vemo, odkar je pač zlezal malo višje, ne diši mu več čista slovenščina dobrnskih rojakov, ampak poprijel se je gobovega ptujskega kljukca in pridno zavziva vsakih 14 dni za kosilo ob nedeljah nemškutarско prismojeno »špižo« nemčurskih kramarjev spodnještajarskih. Želimo mu sicer najboljši tek in prav nič ga ne zavidamo, če hoče v ptujski smetišnici brskati za kakimi zakladi, vendar pa slavni občinski odbor vprašamo: je-li bilo slavnemu odboru, ko je volil gospoda K. na tako odgovornosti polno službo, znano, da je imenovani gospod prijatelj lista, ki zagovarja tiste, ki so bili vedno strastni nasprotniki Slovencev in posebej še slovenskega kmeta. Za danes naj zadostuje to ponižno vprašanje. Če dobimo povoljni odgovor, ali pa če slišimo kmalu, da je g. K. odložil svojo, od njega samega zahtevano in tako rekoč ustanovljeno službico, obrnili se bomo od Vrbe bolj proti Pristovi in Lokovinu, zakaj marsikatero zanimivost še bomo razkrili. Ako pa g. K. vstraja pri svojem ljubljencu, ki ga dobiva iz dobrnskih toplic, imenovali ga bomo s polnim imenom ter se še bavili natančneje z njegovo slavno osebo. Mimogredé še bode omenjeno, da gospoda K. nikdo ni videl pri političnem shodu na Dobrni. Umevno! Tisto nedeljo je bojda preveč hlastno požiral ptujskega kljukca in ni mu bilo prav dobro. Ali je pa morebiti trobilo spodnještajarskih nemčurjev branilo gospoda K. pokazati »narodnost«? Naj si bo kakor hoče, sedaj vemo, koliko je vredna »narodnost« gospoda K. Bodi Vam g. K., že danes povedano, da na Dobrni o takih stvareh ne poznamo šale. Ali Slovenec ali nemškutar! Pokažite pravi obraz; slepe miši bomo igrali drugikrat in drugje, pri občini na Dobrni pa mora biti vse čisto in svetlo narodno. Torej!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Lenarčkega katol. politič. društva občni zbor in politični shod se vrši v nedeljo, dne 8. novembra pri Sv. Lenartu v Slov. gor. ob 3. uri popol. v prostorih hiše slov. posojilnice po sledečem vsporedu: 1. Odborovo poročilo o delovanju društva v pretečenem društvenem letu in volitev novega odbora. 2. O dežel. zboru poroča poslanec Iv. Roškar. 3. Kako tepta vlada naše narodne pravice, govori F. Kramberger, veleposest. sin iz Gočove. 4. Izboljšajmo naše narodno gospodarstvo! razpravlja Jan Jurančič, znani čebelar od Sv. Antona v Sl. gor. 5. Vprašanja, predlogi, nasveti. Rodoljubni kmetje lenarčkega okraja, vdeležite se polnoštevilno tega važnega zborovanja, ki bo nudilo mnogo zanimivosti!

Imenovanje. Občinski urad Sv. Marko niže Ptuja je imenoval v izredni seji, dne 11. vinotoka t. l. mnogozaslužnega velečast. gosp. Matej-a Slekovec, konzist. svet. in župnika pri Sv. Marku niže Ptuja, svojim častnim občanom.

Promocija. Na graški univerzi je bil promoviran doktorjem prava naš središki rojak gosp. Mato Vargazon, avdorijski praktikant pri c. kr. višji vojaški sodnji na Dunaju.

Od finančne straže. Izpit za respicijente so napravili finančni nadpazniki gg.: Jožef Volavšek, Kajetan Marcher in Ferdinand Tatschl.

Mariborske novice. Dne 16. m. m. je umrl Venceslav Caf po dolgi in mučni boleznici previden s svetimi zakramenti za umi-

rajoče. Pokojnik je bil oče č. o. Marcelina Cafa, katerega je pred dve in pol leti spremil k zadnjemu počitku. Od tistega časa je vedno bolj in bolj bolehal, dokler se ni slednjič udan v božjo voljo preselil v večnost k svojemu sinu. N. p. v m.

Porotna zasedanja pri spodnještajarskih sodiščih v letu 1904: Pri okrožni sodnji v Mariboru: prvo porotno zasedanje dne 7. marca, drugo dne 6. junija, tretje dne 12. septembra in četrto dne 14. novembra. Pri okrožni sodnji v Celju: prvo dne 8. februarja, drugo dne 2. maja, tretje dne 12. septembra in četrto dne 21. novembra.

Umrla je v grajščini Zavrč pri Ptuj soproga grajščaka, gosa Silvija Ulm v 28. letu. — Dne 29. m. m. je umrl v drvarski koči pri Celju 50 letni drvar Jakob Centrih iz Golobinjeka. Zadela ga je srčna kap. — V Gradcu je umrl v petek, dne 30. m. m. poštni oficijal Jožef Sivka v 36 letu. Rajni je bil rojen v Špitaliču v konjiškem okraju. Bodi mu lahka tuja zemlja!

Nekaj imenitnega. Ali se ni že toliko in tolikokrat, in to po vseh naših listih, izrekla gorka želja po knjigi, ki bi nam podala našega naroda zgodovino? To hrepenenje je zdravo in da se je javilo z vedno večjo silo, je veselo znamenje. Kajti narod se more prav zavdati še-le tedaj, ko samega sebe dobro pozna; da se hoče dobro poznati, je pa zopet zanesljivi dokaz, da ima življenjske moči v sebi dovolj, da se še hoče v krogu narodov uveljaviti, da še ima prihodnost. Slovenskemu razumnistvu je znano, da se profesor dr. Fr. Kos že več let temeljito bavi z našo zgodovino ter da se je tega dela lotil sistematično. Njegovi trezni in globoko segajoči članki v Izvestjih »Muzejskega društva« kakor v Letopisih »Slovenske matice« so vzbujali nenavadno pozornost in vsakdo je vedel, da imamo zgodovine slovenske pričakovati le od njega in da bo to delo izborno. No in izdal je po Leonovi družbi v Ljubljani ravno kar knjigo, ki sicer še ni zgodovina našega naroda, ali je izobražencem toliko kakor taka in še več. Izdal je v 506 strani obsegajoči knjigi osmerke »Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku«, češ, na tej podlagi se še le more spisati in tudi bode spisala Zgodovina, ona knjiga, ki bode za vsakega. Saj piše: »Kdor hoče zidati hišo, si mora poprej pripraviti potrebnega kamenja, kope, peska, lesa in drugih stvari in še le potem naj se loti dela. Enako je pri zgodovinarju. Najprej je treba zbrati gradivo, ga kritično presoditi in nato uporabiti.« V naši knjigi imamo za dobo od 501 do 800 zabeleženo, in sicer leto za letom, vse, kar je naš narod storil in kar se je sploh zgodilo takega, kar sega tiče neposredno. Ti podatki so jasno in vestno sestavljeni iz izvlečki iz dotičnih virov torej takozvani regesti. V večini slučajev je ves vir tudi pridjan, ne samo naveden, kajti naveden je pri vsakem regestu in celo z vsemi izdajami vred, v katerih se nahaja. Kdor torej čita regeste, se že dobro seznanja z zgodovino našega naroda. Vrh tega pa je pisatelj na čelu knjige in sicer na 43 straneh podal »Zgodovinski pregled« ali prav kratko osnovano zgodovino one dobe, ki jo razpravlja. Knjigo bo potemtako vsakdo čital s pridom, strokovnjak kakor laik, zraven še prav lahko, ker je jako pregledno in praktično urejena. Nismo kmalu katere knjige bili tako veseli kakor te-le. Naše veselje pa se je povečalo, ko smo na prvi strani debelo tiskano čitali: Prva knjiga. Če smo nestrpno hrepeneli po prvi, bomo še bolj po drugi. Knjiga se naročuje pri Leonovi družbi v Ljubljani ter stane za njene ude 4 K, za podporne ude 6 K in za neude 8 K.

Cesarja Franca Jožefa I. jubilejska ustanova. Južnoštajarska hranilnica v Celju bode oddala podpore iz jubilejske ustanove »Cesarja Franca Jožefa I.« dijakom ali učencem slovenske narodnosti, ne oziraje se na kakovost in ne na mesto šole, katero obiskujejo. Prošnjiki morajo biti pristojni v okraje

Šmarje pri Jelšah, Gornji grad, Šoštanj, Sevnica ali Vransko. Prošnje je podati do 15. listopada 1903 pri južnoštajarski hranilnici v Celju ter priloži jim ubožno spričevalo, domovnico in spričevalo o zadnjem minolem šolskem tečaju, ter mora imeti prošnjik najmanj prvi napredovalni red. Visokošolci pa se imajo izkazati s spričevali o državnih izpitih, oziroma s potrdili dveh docentov glavnih predmetov o povoljno opravljenih zasebnih izkušnjah, z indeksom, ki svedočuje pohajanje predavanj v minolem in vpis v tekočem tečaju. Podpore smejo tudi dobiti začetniki in javnih službah.

»Štajerc« za svoje krušne očete. Zadnji »Štajerc« se poteguje za nemške trgovce pri Sv. Lenartu v Slov. gor. ter žuga, da bode novo otvoreno slovensko trgovino gg. Lončarec in Havelka strogo opazoval. Naj rajši opazuje Strašilove (»Štajerčev« pristaš!) žganjarne v Ptuj in Mariboru, kjer bode opazil marsikaterega svojih nemčurskih prijateljev z zabuhlim obrazom in sibečimi nogami se priplaziti iz prodajalne. Tudi ga radovednost muči, kako bodo tamošnji kmetje podpirali to trgovino. Na to vprašanje pa prepustimo odgovor našim vrlim zavednim kmetom, ki bodo kar trumoma zahajali v novo slovensko trgovino. Podpirajmo trgovce, katere blati »Štajerc«, ti so gotovo dobri in pošteni trgovci!

Razpisane službe. Mesto nadučitelja v Laporju je razpisano do Velike noči 1904. — Služba jetniškega paznika pri mariborski moški kaznilnici je razpisana do 30. nov. 1903.

Slov. polit. in gospodarsko društvo v Ljutomeru ima v nedeljo, dne 8. t. mes. ob 3. uri pop. javen ljudski shod v gostilni g. Ivana Kukovec v Ljutomeru.

Cven pri Ljutomeru. Poroča se nam: Pri mlinu Jožefa Reih v Moti so našli 24. m. mes. pripljavljeno moško truplo.

Z gnojnimi vilami sta ubila 28. m. mes. na Gornji Polskavi 14—16 letna fanta Jožef in Jurij Pristonik, sina gostilničarja Pristonik, delavca Miha Plečko iz Kolberga, ker ju je zasledoval z nožem na podstrešje, kamor sta šla spat.

Iz Marnberga se nam poroča: Brod, ki je samo nekaj dni prevažal, je vsled velike vode ustavil prevažanje. Občina Marnberg je tudi tožena vsled prilastitve tuje lastnine, ker je rabila sohe prejšnjega broda, ne da bi bila prosila za to dovoljenja pri posestniku dr. P. Kresniku, profesorju v Brnu. Se pač pozna, da sedijo v občinskem odboru sami Nemci, ki ne znajo prositi ampak samo zahtevati.

Požiga je obdolžena kočarica Jera Taciger v Stopercah, ker je baje zažgala septembra svojo kočjo, da bi dobila zavarovalnino.

Zaradi tatvine sta zaprta pri ptujskem sodišču: Štef. Vogrinc, hlapec iz Stoperc, ker je obdolžen, da je ukradel Juriju Jus različne jestvine in Janez Arnuš, kočarski sin iz Senčaka, ker je ukradel, kakor je obstal orožniku, posestniku Vučina iz zaprtega kovčeka 20 K.

Tepež. Dne 28. m. mes. so napadli v Kicarih fantje Fr. Majcen, Al. Puksič in Valentin Letonja nekega Fr. Mlaker ter ga tako pretepli, da so ga morali prepeljati v ptujsko bolnišnico. Žalostno!

Ogenj. Ob polnoči dne 25. m. m. je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Toš v Vitomarcih. Sosedo so zapazili ogenj ter rešili živino, potem so še le poklicali gospodarja, ki je mirno spal. Zakonska Toš sta prestrašena zbežala na prosto. Stari Toš se je pa tako ustrašil, da se ni mogel ganiti z mesta. V tem trenutku se je že podrla streha. To je spravilo starčka k zavesti ter je na vseh štirih plazeč dosegel duri, od kod so ga potegnili iz goreče hiše, ne da bi se mu bilo kaj pripetilo. Hiša in gospodarsko poslopje je zgorelo popolnoma zraven tudi edna krava in edna svinja. Posestnik je bil za majhno svoto zavarovan. — V nedeljo, na praznik Vseh svetnikov zvečer okoli 8. ure je začel goreti hlev vdove Hrovat v Lokij

pri Zidanemmostu. Zgorelo je gospodarsko poslopje, orodje, slama in žito; živino so rešili. Požarni brambci se je po velikem trudu posrečilo omejiti ogenj, da se ni razširil na tik stoječe hiše. Le vlažnemu in mirnemu vremenu je pripisati, da ni ogenj uničil pol vasi. Sodelovala je tudi požarna bramba iz Radeč. Vsa čast njej in vrlim ženam ozir. dekletam, ki so z vso hitrostjo donašale vodo iz oddaljenih vodnjakov. Kako je ogenj nastal, se ne ve. — Na dan Vseh svetnikov dopoldne med službo božjo se začelo goreti v Podlogu pri Sv. Petru v Sav. dolini na podstrešju posestnika po domače Meserki. K sreči so ljudje kmalu zapazili ogenj ter začeli gasiti, dokler ni dospela požarna bramba iz Št. Petra ter ugasila ogenj.

Tatvine. V torek, dne 27. m. mes. so ukradli županu Kremplu v Črešnovcih pri Radgoni neznani tatovi denar in druge stvari v vrednosti 300 K. — V isti noči je bil ukraden sod žganja iz kleti mliharja Trumerja v Hercegovškaku. — V noči od zadnje sobote na nedeljo so ukradli neznani tatovi g. Šunko, posestniku opekarne v Razvanju pri Mariboru, konjsko opravo v vrednosti 120 K. Tatu so baje že na sledu.

Ponesrečil se je v torek, dne 3. nov. sprevednik Franc Dežman na postaji Štore. Sunil ga je neki voz tako v hrbet, da je bil precej poškodovan.

Celjske novice. Delavsko podporno društvo priredi dne 8. t. mes. velik pevski večer v »Skalni kleti« z jako obširnim vspehom. Sodeluje tudi »narodna godba«. — 23letni delavec Valen. Sklenovsky je zavžil minoli teden fosfor, ker se je hotel usmrtiti. Po velikih mukah je slednji umrl. — Obesil se je 76letni bolnik hiralnice v bližnjem gozdu. Ušel je že 27. okt. iz hiralnice.

Iz Nove cerkve pri Celju se nam poroča: Tudi pri nas se ljudje hvalijo z moštom, ker je grozdje dobro dozorelo. Nekateri, ki imajo vinograde v boljših legah so ga že prodali po 40—44 vinarjev liter. — Tukaj se je dne 26. m. m. slovesno položil in blagoslovil temeljni kamen novega šolskega poslopja.

Vtopljenec. Zadnjič smo poročali, da so našli ob savskem obrežju pri Vidmu mrtvo truplo. Kakor se je zdaj dognalo, je bil to 56letni hlapec Fr. Prapartnik, ki je pristojen v Braslovče. Dne 17. m. m. je izstopil iz službe pri posestniku Antonu Klemas v Podstravi na Kranjskem.

Petrolej se je zopet podražil in bati se je, da bode cena še naprej rastla. V nekoliko dnevih se je podražil za 930 K pri 100 kg. Bogati Judje, ki imajo večinoma petrolejske vrelce v svoji lasti, so se združili ter brez povoda zvišali cene. Delavce plačujejo slabo, pridelek podražijo in ogromni dobiček gre v nenasiitljivo judovsko bisago.

Cerkvene stvari.

Občni zbor podpornega društva duhovnikov Lavantinske škofije. Prihodnjo sredo, dne 11. novembra t. l. ob pol 4. popoldne se vrši v kn. šk. konzistorijalni pisarni občni zbor podpornega društva duhovnikov Lavantinske škofije, pri katerem se bodo društvena pravila pregledala in primerno prenovila, volili se bodo tudi odborniki za triletno dobo; zato se pričakuje obilna vdeležba od strani društvenikov. — Predstojništvo.

Društvena poročila.

Pododbor »Zveze nepolitičnih društev za Štajersko« ima svojo sejo dne 12. novembra t. l. v Narodn. domu v Mariboru ob 10. uri dopol. v prostorih braln. in pev. društva »Maribor«. Vspored: 1. Pogovor o izveštju opravilnika. 2. Posvetovanje o izvršitvi programa. 3. Slučajnosti. Ker se posebna vabila ne izdajajo, prosi, da se odborniki gotovo vdeležijo te seje predsednik.

Gledališka predstava v Mariboru

se priredi v nedeljo, dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma«. Vprizori se »Idealna tašča«, veseloigra v enem dejanju in »Doktor Hribar«, burka v enem dejanju. Tudi tokrat mora biti dvorana polna občinstva kakor zadnjič!

Žigertov stolp. Zgradba tega stolpa je dovršena in se je stolp 28. m. m. zaklenil. Ključni se dobijo sedaj samo v Rušah pri trgovcu g. Mih. Serne-u, pozneje pa bodo na razpolago v raznih krajih na vznožju Pohorja, kar se še pa bode po časnikih objavilo. — Podravska podružnica slov. plan. društva.

Odbor »Slov. dijaške kuhinje v Mariboru« naznanja, da bode letošnji občni zbor omenjenega društva v prostorih »Katol. delavskega društva« (pri Schrammelju) dne 12. t. mes. ob 4. uri popoldne z običajnim vspehom. Ako ne bi bilo ob 4. zadostno število udov zbranih, se vrši isti dan ob 5. občni zbor ob vsaki vdeležbi. Vabljeni so vsi udje. Posebna vabila se ne razpošiljajo.

Mohorjani za družbo sv. Cirila in Metoda. Framski Mohorjani (55) so darovali 10 kron.

Za mariborsko dijaško kuhinjo so darovali sledeči p. n. dobrotniki in dobrotnice: Milostlj. knezoškof dr. Mihael Napotnik 30 K; P. Verdnik, kaplan 20 K; Jager 2 K; Zacherl, učitelj 2 K; Logarič Marija, kuharica 2 K; dr. Anton Jerovšek, profesor 50 K; Stef. Rojnik, uradnik pri namestniji 10 K; stava 2 K; dr. Babnik, c. kr. sekcijski svetnik 10 K; Pajtler, župnik 10 K; klub 10 K; dr. Firbas 5 K; Serajnik Dom., učitelj 1 K; Fr. Ogrizek, župnik 10 K; P. S. iz Ljutomera kot kruh Sv. Antona 4 K; Jurčič, dekan 4 K; Okrajna posojilnica v Ljutomeru 35 K; Stajanko, posestnik v Ljutomeru 3 K; Hrašovec, kaplan 2 K; Uršula Rehar iz Dobrne 3 K; Voh, kanonik 10 K; dr. R. Pipuš uspeh neke pravde 10 K; R. Š. 100 K; Vozlič, kaplan 20 K; Fr. Močnik, kaplan 5 K; Ant. Korošec 5 K; Alojz Čizek, katehet 6 K; »Podporni zaklad za slov. učit.« 20 K; Neimenovana 2 K; Topolnik, kaplan 5 K; Hirti, župnik, več vreč lepega krompirja. Tisočkrat Bog plati!

Sv. Lenart v Slov. gor. Od mnogih strani opozorjen na panogo poljedelstva in vir dohodkov, kateri se dosejaj premalo, ali se le z velikimi stroški zvezani spravijo od kmeta, želarja in viničarja brez vsakega dobička, je gotovo pridelano kravje mleko. Isto bi se veliko boljše in z manjšimi stroški prodalo, če bi se iz njega surovo maslo po novejšem načinu pridelalo, katero se lahko za dobro polovico dražje, kakor doma pridelano proda v tuje kraje. Če samo pomislimo, kako takozvani barantači od hiše do hiše lažijo, samo da nekaj tu pa tam pokupijo, potem trgovcu v bližini prodajo, in ta zopet v bližnje mesto in mestni trgovec še le potem spravi blago dalje. Bilo je torej blago v treh ali štirih rokah in vsak od teh trgovcev je hotel nekaj dobička prislužiti, da od tega živi. Pogledamo li to vrsto ljudi, potem lahko zapazimo, da se nobeden noče z drugim pečati, če je že enkrat začel barantijo, kakor ravno s to, in ne dela nič drugega, pa vendar dobro shaja, in vse to je na škodo našega pridelovalca, kateremu že davno delavskih moči manjka. Koliko ljudi na ta način na njegovo škodo živi, nameste da bi mu pomagali obdelovati polja itd. Opozarjam pridelovalce mleka, da se združijo ter v okolici Sv. Lenarta ustanovijo potrebno mlekarino in to podjetje je tem ložje, ker so tukaj že potrebni stroji in se brez vsakega ovira lahko začne z delom. Pa kakor pravi neki pregovor: »Kdor miruje, gre nazaj«, ravno tako je žalibog tudi pri nas, da se še premalo brigamo za bodočnost. Poglejmo samo v bližnje kraje, v katerih se prideluje surovo maslo, sir itd., in videli bomo, da prav dobro shajajo; seveda v začetku ni takoj mogoče, da bi bili dohodki velikanski, pa po malem vendar rastejo. Mnogo velikih tovarn, železnic in drugih podjetij, kateri se morebiti veliko let zastoj trudijo, tudi nočejo prenehati. Ravno tako je

potrebno, da se tudi pri nas začne z delom, katero bi bilo tem ložje, ker imamo že v naših društvih prav poštene in delujoče može, kateri bi radi porabili trud in zamudo na korist siromašnega ljudstva. Nikdo naj se torej ne da od tega podjetja odvrčati, ker odvrča gotovo samo tisti, kateri se boji lastne zgube. Pridite torej pridelovalci mleka v nedeljo, dne 8. novem. t. l. popoldne ob 3. uri v prostore »Posojilnice« pri Sv. Lenartu na pogovor, da ne bomo sovražni lastnim žepom. Na svidenje!

Runeč pri Ormožu. »Kmetijsko društvo Lešnica in okolica« si je nedavno ustanovilo društveno knjižnico in po naših glasilih prosilo podpore. Do sedaj so se tej prošnji blagovolili odzvati: veleč. gospod naš državni poslanec, dvorni svetovalec dr. Mirosl. Ploj, tukajšnji rojak, umirovlj. kraljevi profesor A. Hrzič iz Oseka, društvo »Naprej« iz Gradca, A. Kosi, učitelj i. t. d. v Središču ter gg. Fr. Vabič in A. Habjanič s knjigami poučne in zabavne vsebine; veleč. g. A. Eferl, kaplan v Ponikvi s 5 K v društvene namene. — Vsem blagim rodoljubom kliče društveno vodstvo srčen Bog plati. Ob enem si usojamo spet prositi: podpirajte nas! Pošljite nam knjig poštene vsebine. Tu in tam sprhni po podstrešjih ali sluzi mišim v hrano mnogo knjig najboljših vsebine. Na dan s tem mrtvim blagom! Snujmo ž njimi narodne knjižnice, katere ne bi smela dandanes pogrešati nobena župnija ali šola, nobeden večji kraj. Torej: hajd na delo!

Iz Zavrča. Dan 25. oktobra je bil res za našo faro naroden praznik. Še le komaj tri mesece obstoječe »Bralno društvo« je na ta dan priredilo veselico, katera je na posebno zadovoljnost naših prirediteljev še dokaj dobro izpadla. Res občudovati moramo neumorno in vsestransko delavnost in požrtvovalnost našega g. tajnika, obenem pevovodja g. Ant. Strajnske. On je pač neizrečeno veliko žrtvoval, da je naučil naše diletante in pevce, da so tako dobro izvrševali svoje uloge. Zato se mu tem potom izreka najprisrčnejša zahvala. Pa tudi vi, zavrčki farani, očetje in matere, bodite ponosni na svoje sinove in hčere, katere ste videli prvokrat na odru kot dobro izvežbane diletante in diletantinke ter izvrstne pevce in pevke. Saj le na versko in narodno probujeni mladini je ležeča bodočnost našega naroda. Našemu predsedniku g. Ant. Križu, blagajniku č. g. kaplanu Ivanu Vogrin in gospdč. učiteljici Lenki Mikuš se najprisrčnejše zahvaljujemo za krasna govora in za ves trud in požrtvovalnost, ki so ga imeli pri prireditvi te veselice. Pa tudi našim vrlim dekletam prisrčna zahvala, da so nam oder in sobe tako krasno okinčale. Posebna zahvala in čast pa tudi našem podpredsedniku g. Iv. Budigan-u in tajniku g. Ant. Strajnsak-u za tisto trudapolno pot, ki sta jo storila še isti dan predpoldne v korist bral. društva. Pa vse bridkosti in težave naj bodo pozabljene ter z veseljem in navdušenjem recimo: Mi gremo naprej mi mladi! Živela mila Slovenija! Slovenski fant.

Kmetijsko društvo na Frankolovem priredi v nedeljo, dne 15. t. m. po večernicah poučno zborovanje v šolski sobi. Govoril bode potovalni učitelj gosp. Franc Goričan o sadjarstvu in vinorejstvu. Kmetje! vabite se, da se v najobilnejšem številu vdeležite!

Slov. katol. akad. društvo »Zarja« v Gradcu si je izvolilo na prvem rednem občnem zboru dne 28. m. m. sledeči odbor: Predsednik: phil. A. Detela, podpredsednik: phil. A. Rabuza, tajnik: tech. R. Podkrajšek, blagajnik: phil. K. Dermastia, gospodar: phil. F. Wisintin.

Slov. katol. akad. društvo »Danica« na Dunaju si je na svojem prvem rednem občnem zboru v četrtek, dne 29. oktobra za zimski tečaj sestavilo sledeči odbor: preds. stud. ing. Fr. Vrhovnik; podpred. stud. phil. Ivan Grafenauer; tajnik stud. iur. Jos. Jerič; blagajnik stud. phil. Fr. Porenta; knjižničar stud. phil. Zdravko Bergmann; gospodar stud. iur. Ferd. Tomazič.

Iz drugih krajev.

Nov krompir. Ravnatelj kolonjskega zavoda v Marziju na Francoskem, profesor Heckel, je napravil posrečene poskuse, kako se pri nas prideluje krompir, ki so ga doslej imeli le v močvirnatih krajih v Urugvajju v Južni Ameriki. Ta krompir ima več prednosti pred dosedaj znanimi vrstami. Rodi tudi v tako mokrotni zemlji, ki sicer ni za nobene druge nasade, spomladni mraz mu ne škoduje, tudi ga je treba le enkrat vsaditi, potem se plodi iz koreninc, ki ostanejo v zemlji. V ta namen je treba le vsako leto njivo prengojiti in preorati. Steblovje raste in zeleni do pozne jeseni ter se lahko kosi za klajo živini, ne da bi sad v zemlji zato kaj trpel. Ta krompir ne gnije ter se ga sploh ne primejo krompirjeve bolezni, tudi podgane ga ne objedajo. To pa zaradi tega ne, ker ima grenak okus. Toda poskusom na Francoskem se bo skoraj gotovo posrečilo, da mu odpravijo grenkobo. Že sedaj ga rade jedo nekatere domače živali, posebno perutnina. Krompirjevo cvetje diši kakor jasmín.

Koliko izdajo vladarji za brzovjavke? Ruski car, ki brzovjavi s tajnimi znaki, porabi na leto za brzovjavke 80 000 rubljev, nemški cesar 60 000 mark, a angleški kralj in kraljica sta izdala leta 1902. za brzovjave 50 000 frankov. Avstrijski cesar, italijanski in grški kralj razposljejo le prav malo brzovjavk.

Poljaki v Ameriki. Ameriški Poljaki so organizovani v društvu »Poljska narodna zveza«. To društvo, katero je sprva imelo namen samo v gmotnem oziru podpirati svoje člane, je v zadnjem času razširilo svoje delovanje tudi na druga polja. Sedaj ima to društvo že posebne oddelke za kulturo, za naseljevanje, za politiko, trgovino in časni-

karstvo. Proračun kulturnega oddelka znaša na leto 20.000 kron. Za ta denar se izdajajo knjige za narod, snujejo se narodne knjižnice in se prirejajo podučna predavanja. V knjigah se po največ poljudno razpravlja o poljski zgodovini ter se razlagajo razni važni pojavi na polju politike, književnosti, umetnosti in sociologije. Razume se, da imajo Poljaki tudi veliko število drugih društev. Letos so imeli veliko pevsko slavnost, katere se je udeležilo 1500 pevcev. Sploh pa so Poljaki v Ameriki, kar se tiče narodne organizacije, najdelavnejši med vsemi ameriškimi Slovani in so lahko vsem drugim vzor, kako je treba vspešno delati, da se Poljaki tudi v tujini, obdani od drugojezičnih narodov, ne izneverijo svoji narodnosti!

Cerkev Matere Milosti v Mariboru.

Naša dolžnost nas veže, da spet nekaj omenimo o naši Marijini cerkvi v Mariboru. Trdno zaupamo, da že imamo v prihodnjem letu v cerkvi nov oltar in prestol za čudodelno podobo Matere Milosti. Da primeroma tako po malem napredujemo v kinčanju cerkve, je poglavitni vzrok, ker je veliko družnikov in dobrotnikov s svojimi prispevki popolnoma izostalo! Ni čuda, ker so časi hudi in tudi sv. vera med slovenskim ljudstvom vedno bolj hira. Vkljub temu je vendar brezdvomno, da bomo sčasoma vse dokončali in vse naše dolgove poplačali (60 tisoč kron) — le potrpeti moramo in moliti. Nove družnike še vedno radi sprejemamo. — Duhovne dobrote te družbe so itak znane. Razven 15 sv. maš, ki se vsak mesec in vsako leto

služijo — berete se še vsak dan dve sv. maši in sicer ena za vse žive in druga za vse rajne družnike in dobrotnike — torej vsak mesec 60 in vsako leto 745 svetih maš!

Frančiškanski samostan v Mariboru,

dne 17. okt. 1903.

558 1-1

P. Kalist Heric,
gardijan in župni upravitelj.

Loterijske številke

Trst 31. oktobra: 50, 39, 29, 67, 9.
Linc 31. oktobra: 29, 72, 22, 42, 39.

Za nagrobni spomenik župn. Trampuša so darovali gg.: Anton Puklavec, dež. vinorej. pristav 10 K; Fr. Zabavnik, župan v Vodrancih 5 K; Ernest Slanc, naduč. pri Sv. Bolfenku 3 K.

Darila. Za po povodnji poškodovane v Kanalski dolini, sosebno Ukve na Koroškem, so dosedaj poslali iz Štajerske pomožnemu odboru v Beljak sledeči gg.: Dr. Matko Potočnik, c. kr. profesor v Mariboru 5 K, Matko Tomažič, župnik v Pilštanju 2 K, Ivan Elsbacher, župan v Kozjem 10 K, dr. Fran Jankovič, okrožni zdravnik v Kozjem 10 K, neimenovana gospa 2 K, dr. Jos. Črmlanec v Črmlji v Slov. gor. 5 K, Oroslav Arnuž, učitelj pri Sv. Jakobu v Slov. gor. 10 K, Josipina Blaž v Mozirju pri Celju nabrala 7 K, Jožef Rakuš v Rečici 10 K, dr. Vladimir Serbec v Mariboru nabral 20 K in France Strajnsak pri Sv. Juriju ob Ščavnici nabral 2 K 30 v.; to je skupaj 83 kron 80 vinarjev. Srčna hvala blagim darovateljem. Ker je beda res velika in položaj ponesrečenih kmetov res žalosten, prosimo pomožni odbor ostale rojake nadaljnjih daril, katera sprejema Ivan Hochmüller, uradnik. Beljak, Hans Gasser Platz 2.

Društvena naznanila.

Dne 15. novemb. »Društva slov. odvetn. in notar. uradnikov« občni zbor v mali dvorani Narod. doma v Celju ob 3. uri pop.
» » » » Ženske podružn. sv. Cirila in Metoda pri Sv. Juriju ob juž. žel.« občni zbor s petjem, tambur. in srečolovom po večernicah.
» » » » Kat. braln. in gospod. društva pri Sv. Benediktu v Sl. gor.« veselica z govorom, deklamacijami, s petjem in gled. igro »Egiptovski Jožef«.
» » » » Bral. in gospod. društva pri Sv. Lenartu v Sl. gor.« občni zbor v prostorih posojilnice ob 5. uri popol.

Zahvala.

Za vse izraze sožalja javljene bodisi pismeno, bodisi ustmeno, bodisi dejansko z soudeležbo pri pogrebu ljubega mi brata

Franca Markošek,

sluge v kn. šk. pisarni,

se iz srca zahvaljuje podpisani v svojem imenu in imenu sorodnikov prečasti duhovščini kakor tudi vsem drugim prijateljem in znancem dragega pokojnika in prosi, da bi se rajnega Franca spominjali tudi nadalje v svojih molitvah. 561 1-1

Maribor, dne 8. novembra 1903.

Ivan Markošek,
korni vikarj v Mariboru.

Na svetovni razstavi v Parizu l. 1900 „Grand prix“

Svetovnoznani ruski karavanski čaj
brata

K & C Popoff v Moskvi.

Zalagatelj več evropskih dvorov.

Najfinejša marka.

Dobi se v originalnih zavitkih v vseh boljših trgovinah. 556 10-1

Amerika.

Odhod iz Havre vsako soboto.
Vozni listki od francoske družbe.

Dobra in hitra vožnja, izvrstna hrana z vinom in likerjem. — Natučeneja pojasnila zastonj in franko pod naslovom: **Französische Linie, Wien IV., Weyringergasse 8.** 549 10-1

Kuverte

s f i r m o
priporoča

tiskarna sv. Cirila,
v Mariboru.

Vsaka beseda
stane 2 v.
Najmanjša
objava 45 v.

MALA OZNANILA

Vsaka beseda stane 2 vin.

Vsaka beseda
stane 2 v.
Večkr. objava
po dogovoru.

Ti inserati se samo proti predplačilu sprejemajo; pri vprašanjih na upravnistvo se mora znamka za odgovor pridejati.

Proda se.

Oddaja trt. Za vinogradnike imam oddati več tisoč na zeleno cepljenih trt in nekaj tudi na suho. Podlaga je riparija portalis in rupestris montikola. Cepljene so na najboljše trte, kakor: beli burgundec, laški rizling, silvanec, rulanec, moškati, kraljevina, rebula, pinola, beli španol in rdeča kostenica; za črna vina, Portugalka, Verhpoc (ali Oberfelder). Razun tega imam nad sto tisoč cepičev oddati zgoraj imenovanih vrst in šest drugih vrst na suho cepljene. Kupci naj mi nazonijo pravočasno, vsaj do konca l. 1903. Trte se bodo kopale na zahtevanje naročnikov tudi proti pomladi, ker so boljše. Cena cepljenkam I. vrste za 100 komadov 22 K, II. vrste za 100 kom. 12 K, cena cepičem za 1000 kom. le 6 K. Cepljenk se pošlje najmanj jeden ducat. Pošilja se samo na neokužene kraje. Kdor hoče, da trte počakajo do spomladi, naj pošlje 5 K predplače na vsakih 100 komadov. — Josip Cotič, vinogradnik in trtnar v Vrhpolju, p. Vipava, Kranjsko. 535 5-2

Pozor! P. n. gospode župnike, dalje mlinarje in hišne posestnike, opozarjam na moje, lastnega izdelka, na stroju spletene mreže, ki so najpripravnejše za vrtno ograje, prepreežke okenj in cin, za presipanje peska itd. Mlinarjem priporočam svojo zalogo sit in zajber vsake vrste. — Naročbe se prosijo pod naslovom: Josip Sadnik, Koroške ul. 7, Maribor. 541 3-2

Železni štedilnik (Sparherd) s cevmi vred, se proda pri Jožefu Vežjak v Mariboru, Färbergasse 8. 554 3-1

Lepa hiša z vrtom in lepim sadonosnikom, s popolno gostilniško koncesijo. prodajo tobaka in trgovino, na lepem kraju, blizu mesta na Spod. Štajerskem, se proda. Kje, pove upravn. 558 2-1

Dražba cerkvenega vina (okoli 9 polovnjakov) v Ritoznoju pri Slov. Bistrici se vrši v torek, dne 10. novembra 1903 ob 10. dopoldne. 560 1-1

Več tisoč na suho cepljenih trt se proda, cepljene so na podlago Rip. portalis, in sicer: Šipon (Mosler), laški rilček (Wälschriesling), burgundec modri (Burgunder blau). Vse trte so dobro zaraščene in dobro vkoreninjene. Cena je I. vrste 100 kom. 20 K. Kupci naj se do konca decembra oglasijo. Franc Muršič, posest. v Senčaku pošta Juršinci pri Ptujju. 557 3-1

Dve posestvi na Meljskem bregu s krasnim razgledom, vsega 30 oralov (med temi je 6 oralov sadonosnika, 4 orale starega in 1 oral novega vinograda, 1 oral njive in ostalih 18 oralov je gozda), se prodasta za 18.000 K. Andrej Nekrep, na Meljskem bregu šte. 23 in 24. pri Mariboru. 562 3-1

Kupi se.

Dobrodoča gostilna se kupi, ki bi se plačevala v obrokih, ali če se more položeni denar na prvo mesto vknjižiti. Kdo, pove upravnistvo. 563 1-1

Proste službe.

Organist in mežnar, oženjen, z dobrimi spričevali, želi službe. Pod naslovom Ludovik Butara, organ. in posestnik v Izlak št. 23. P. Izlak. Medija. Kranjsko. 535 5-2

Trgovskega pomočnika oziroma poslovodjo, večšega z (barantanjem) kupčijo s špecerjskim in manufakt. blagom, kakor tudi s podrobnimi stvarmi v železnini, sprejme takoj „kmetijsko društvo v Leskovcu pri Ptujju. Taisto sprejme tudi ob enem učenca, ki se hoče izučiti trgovine. Javit se je pri načelniku omenjenega društva. 550 2-1

Viničarja ali majarja z več delavskimi močmi, ki se razume pri amer. nasadih, sprejme L. Jagerič, posestnik v Gradcu, Triesterstr. 54 na svojo majarijo v Strassgangu pri Gradcu. 659 1-1

Jožef Kolarič, mizarški mojster v Mariboru

Tegetthoffov trg št. 3

(prej samostan sester reda sv. Frančiška),

absolviran obiskovalec tečaja mojstrov na c. kr. tehničnem obrtnem muzeju na Dunaju 376 26-8

se priporoča slavn. občinstvu v izdelovanje vseh mizarških izdelkov za poslopja, pohištva in uprave za sobe in prodajalnice, ter vsakovrstno delo v šoli in cerkvi v vseh slogih najfinjšega in najpripottejšega izdelka.

Načrti in proračuni so na razpolago.

Ravnokar je izšla

v zalogi

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

VELIKA

PRATIKA

za prestopno leto

1904,

ki ima 366 dni.

Na svetlo dala c. kr. kmetijska družba.

Blasnikova „Velika Pratika“, ktero izdaja c. kr. kmetijska družba že nad pol stoletja, izhaja od svojega rojstva že čez sto let, je edino le prava, starodavna „Pratika“, ktero je mnogo let skrbno urejal rajni prvoboritelj Slovencev, dr. Janez Bleiweis in v. č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podobo sv. Jožefa kot uradno potrjeno varstveno znamko. Zatorej zahtevajte vedno le Blasnikovo „Veliko Pratico“, vsako drugo zavrnite kot nepravilo!!!

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

Cena vžigalic: 9

1 orig. zaboj s 500 zav.
vitki (normal) K 48.—
franko Ljubljana 2% popusta1 orig. zaboj s 500 zav.
(Flaming) K 52.—
franko Ljubljana 2% popustaVŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zalogâ pri Jv. Perdanu v Ljubljani.**MAL POLOZI DAR
DOMU NA ALTAR!**Te vžigalice
sov. prid. družbi sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI

Iv. Perdan, Ljubljana

Čistilnice

ali trieurje za čiščenje zrna

ceneje kakor povsod drugod * * * *

Rezalnice

za klajo, ki režejo od 6 do

100 mm dolgosti * * *

— ima v zalogi —

J. PFEIFERtovarna poljedelskih strojev v Hočah
pri Mariboru. 499 4

Oznanilo.

553 2-1

Naročila na ameriške trte iz združenih državnih
in deželnih nasadov za dobo 1903/4.

Od štajerske dežele se bodo prodajale spomladi l. 1904 naslednje množine ameriških trt in sicer:

1. 280.000 ceplenk (večidel šipon rumeni (Mosler gelb), laški rilček (Wälschriesling), burgundec beli (Burgunder weiss), žlahtnina rudeča in bela (Gutedel roth und weiss) silvanec zeleni (grüner Sylvaner), tramnica rudeča (Traminer roth), mali rizling (Kleinrisling), muškatelec (Muskateler)], cepljenih na riparii portalis, vitis solonis in rupestris monticola.

2. 500.000 komadov koreninske rozge od riparii portalis, vitis solonis in rupestris monticola.

3. Mnogo ključekov imenovanih treh vrst.

Cena trt za 1000 komadov je sledeča:

I. Cepljene trte za premožnejše posestnike 240 K, za ostale 160 kron.

II. Ameriške koreninske rozge za premožnejše posestnike 20 K, za ostale 10 K.

III. Ključeki 6 K.

Naročila čez 1000 komadov cepljenih trt, 4000 komadov koreninskih rozgov ali ključekov od jedne stranke se bodo primeroma došlim naročilom znižala.

Naročuje se lahko naravnost pri deželnem odboru ali pa pri občinskih uradih, kjer so nalašč za to pripravljene naročilni listki na razpolago.

Občinski uradi odpošljejo potem izpolnjene naročilne listke takoj deželnemu odboru.

Naročene trte se bodo pošiljale v istem redu, kakor so došla naročila. Vsakemu naročniku se zagotovi zahtevana vrsta, dokler je v zalogi.

Ker se trte oddajajo samo štajerskim posestnikom, morajo dotični, ki naročijo naravnost pri deželnem odboru, priložiti naročilu potrdilo občinskega urada, da so posestniki vinograda. Oni, ki tržijo s trtami, jih ne dobe.

Imenovane cene se računajo od nasadov in se mora dotična svota pri prejemu plačati, oziroma se pošljejo trte po železnici po povzetju. Zaboj in vozniki se zaračunijo za lastno ceno.

Pri vsakem naročilu se naj natanko naznani: 1. ime, kraj in stan naročevalca; 2. dotična občina, v kateri vinograd leži; 3. zahtevana vrsta itd; 4. zadnja železnična postaja in pošta, kamor naj se trte pošljejo.

Če je morebiti dotične zahtevane vrste zmanjkalo ali pa je ni v zadostni množini v zalogi, bo se z drugo jednako vrsto nadomestilo.

Po trte naj naročniki, če mogoče, sami pridejo, ali pa jih naj, če se pošljejo po železnici, takoj po prejemu pregledajo.

Pritožbe se morajo takoj vložiti pri vodstvu trtnarske šole, ker se na poznejše pritožbe ne bo oziralo.

G r a d e c, meseca vinotoka 1903.

Od dežel. odbora štajerskega.*Edmund grof Attems.***Anton Paoluzzi**

pos. v Cittanovi, Istria,

prodaja lastnega vina.

Pinot (belo) po 17 novičev liter,

belo domače " 13 " "

teran " 14 " "

Po tej ceni franko na postajo Trst;

v svojih sodih se podraži za 5%.

537 Vzorce se pošljejo zastoj. 2

Ne v Ameriko!

V slovenski in hrvaški Istri, v bližini Trsta, proda se, ali pa da v najem ob zelo ugodnih plačilnih pogojih več lepih posestev z gospodarskimi poslopji. — Pojasnila je dobiti brezplačno v pisarni g. dr. Gregorina v Trstu, Molino piccolo 7. H. 540 3-3

Naročila za

krajevne razglednice

lično in fino izdelane

sprejema

tiskarna sv. Cirila

v Mariboru.

Narav. francosko žganje

ki je iz domačega vina izločen (ekstrahiran) alkohol (mlad konjak), in je od vseh zdravnikov priporočeno zdravstveno, dušo in telo poživljajoče sredstvo, ki pomaga posebno pri trganju po udih, izpadanju las, išijas, odrevenelosti, protinu (reumatizmu), glavobolu in zobobolu. Ena steklenica 1:20 gld. z navodilom uporabe.

Stari konjak se priporoča posebno rekonvalescentnim, bolnim na želodcu in oslabelim na krvi. Steklenica 1:50 gld. — Pri naročitvi 4 steklen. se pošiljatev frankira.

Benedikt Hertl, posest. graščine Čolič pri Konjicah, Sp. Štaj. V zalogi pri Al. Quandest, trgovcu v Mariboru, gosposka ulica in v Mozirju pri Martinu Šuster. 526 52-4

Vljudna prošnja:

Prikupovanjune zahtevajte samo »sladne kave«, ampak izredno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvirnih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

Cena zavoju 50 vinarjev.
vsečina 500 gramov.

Kathreiner
Kneippova sladna kava
v polnih zavojih.
Kathreinerjevo tovarništvo
Monakovo.

Anton Hölzl,

mizarski mojster v Mariboru
Viktringhofgasse št. 12.

se priporoča velečast. cerkvenim predstojništvom v izdelovanje vseh cerkvenih del, kakor: **altarje, prižnice, spovednice, omare** za cerkveno obleko, cerkvene **stole** itd.

V dokaz moje spretnosti so sledeča cerkvena dela, katera sem v teku zadnjih let izgotovil: altar pri Sv. Martinu pri Vurbergu, altar pri Mali Nedelji, stoli v Alojziji cerkvi v Mariboru itd.

Priporočam se tudi v izdelovanje vseh drugih v mojo stroko spadajočih del. 534 3-3

Anton Viher

mizarski mojster v Mariboru
Koroške ulice št. 31 492 7-4

absolviran obiskovalec strokovne šole v Gradcu

se priporoča slavnemu občinstvu posebno velečastiti duhovščini v izdelovanje vseh mizarskih izdelkov za posopnja, pohištva in uprave za sobe in prodajalne, ter vsakovrstno delo za šole, cerkve, samostane in pisarne v vseh slogih od prostega do najfinejšega izdelka po nizki ceni. Proračuni in načrti zastoj!

Specialist v izdelovanju portal in parketnih tal.

DEMETRIJ GLUMAC,

kotlar v Mariboru

Kaserngasse št. 13.

Kaserngasse št. 13.

priporoča svojo veliko zalogo **kotlov** za kuhanje žganja, kotlov za perilo in **peronospera brizgalnice**.

Izdeluje in popravlja vsakovrstna v njegovo stroko spadajoča dela točno in po ceni. 265 24

Za slovenske mladeniče in mladenke!

V sedanjem mledeniskem gibanju na Štajerskem in Koroškem bi ne smelo biti mladeniča in mladenke, ki ni čital knjige

Črtice iz slovenske zgodovine.

I. Stari Slovani.

En komad stane samo 30 vin., s pošto vred 33 vin.

Namesto denarja se lahko vposljeje znamke.

••••• Kdor vposljeje denar za 12 komadov, dobi komad povrh. •••••

Dobi se

v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, kor. ul. št. 5.

Prodaja zemljišč.

Zemljišča, spadajoča h graščini Freistein pri Pragerskem, sosebno tudi lepe gozdove, razprodajam na drobno.

Natančnejši podatki izvejo se vsak dan v gradu Freistein, pošta Pragersko (Pragerhof) in pri gosp. c. kr. notarju v Slovenski Bistrici; — glede onih parcel, ki ležijo v občini Poperk (Buchberg) pa še posebno vsak četrtek v gostilni „pri Sekolu“ na državni cesti med Framom in Gornjo Polskavo, od koder se kupci lahko podajo na lice mesta teh parcel. 545 2-2

Freistein, 24. okt. 1903.

Anton Putrih.

Karol Kociančič

268 9

kamnoseški mojster v Mariboru

Schillerstrasse 25

se priporoča v izvrševanje vseh cerkvenih del, grobov, nagrobnih

kamnov in stavbinskih del, podob in ornamentalno-kiparskih del,

kakor tudi popravila na istih. — Vzorci in proračuni.

NAZNANILO.

Usojam si naznaniti vsem posestnikom po trtni uši uničenih vinogradov, da imam letošnjo jesen ozir. prihodnjo spomlad okoli 40.000 komadov cepljenih trt na prodaj in sicer: 17.000 laški rilček (Wälschriesling), 6000 žlahtnina (Gutedel), 5000 kraljevina (Königstraube), 5000 burgundec beli (Burgunder weiss), 1500 nemški risling (Rheinriesling), 1500 rulandec (Ruländer), 1500 traminec (Traminer), 1000 šipon (Mosler), 800 burgundec modri (Burgunder blau), 700 silvanec (Silvaner).

Vse te trte so cepljene edino le na Rip. portalis.

Cena za v jesen odvzete trte je sledeča: I. vrste 100 kom. 20 K. II. vrste 100 kom. 8 K. — Na 1000 kom. dobi vsak 100 kom. II. vrste povrh. — Divjaki 100 komadov 4 K. — Na željo vinogradnikov pustim tudi cepljene trte skozi zimo na stalnem mestu v trtnici ter jih še le na spomlad pred saditvijo izkopam to je meseca marca. A vsled dela z osipavanjem trtnice v jesen in da se vsled tega zemlja otežkoči z izkopanjem trtnice na spomlad ter se stori manj sposobno za zopetno vlaganje trtnice, stane vsaka ta trta 2 vin. več. Cena tem trtam je torej: I. vrste 100 kom. 22 K, II. vrste 100 kom. 9 K. Na 1000 kom. dobi tudi vsak 100 kom. II. vrste brezplačno.

Oddajajo se le edino dobro zaraščene in vkoreninjene trte. Trte oddajajo se le v od trtne uši okužene kraje. Are je priložiti vsakemu naročilu 20% od naročene svote. Na naročila brez are se ne bo v ozir jemalo. Ustrezalo se bode, dokler bo kaj zaloge. Naročila za tiste trte, ki bi naj ostale čez zimo v trtnici, sprejemam le do 5. novembra tega leta. Oni pa, ki nočejo, ča bi trte ostale v trtnici, se naj oglašijo pisмено ali ustmeno vsaj do 1. febr. prihodnjega leta pri

Antonu Slodnjak, 475 10-8

trtnarju pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.

Pošta: Juršinci pri Ptuj.